

بررسی ارتباط بین محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس با عملکرد و کیفیت بهبود آموزش و پرورش

عزت کریمی^۱، بهاره نارویی قوی^۲، علی صیادی^۳

۱- کارشناسی ساخت و تولید، سرپرست بخش، کد پرسنلی: ۸۸۵۱۰۸۵۶

۲- کارشناسی علوم تربیتی، آموزگار، کد پرسنلی: ۱۳۰۸۵۹۵۶

۳- کارشناسی آموزش ابتدایی، آموزگار، کد پرسنلی: ۵۰۹۸۰۵۴۳

چکیده

محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر روی کیفیت آموزش و پرورش تأثیر مهمی دارد. در این مقاله، با استفاده از روش پژوهشی کتابخانه‌ای، تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش بررسی شده است. در ادامه، به بررسی نقش تکنولوژی در محیط آموزشی، تأثیر محیط آموزشی بر رفتار دانش آموزان و شیوه های بهبود کیفیت آموزش با توجه به محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس پرداخته شده است. در نهایت، با ارائه پیشنهادات بهبود کیفیت آموزش و پرورش با توجه به محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس، خلاصه نتایج پژوهش ارائه شده است.

در این مقاله، به بررسی تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش پرداخته شده است. با استفاده از روش پژوهشی کتابخانه‌ای و مطالعه منابع موجود در این حوزه، نقش محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس در بهبود کیفیت آموزش و پرورش مورد بررسی قرار گرفته است.

در این مقاله، به شیوه های بهبود کیفیت آموزش با استفاده از تکنولوژی و نقش آن در محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس نیز پرداخته شده است. همچنین، تأثیر محیط آموزشی بر رفتار دانش آموزان و روش های بهبود آن با تغییر محیط آموزشی مورد بررسی قرار گرفته است.

در نهایت، با ارائه پیشنهادات بهبود کیفیت آموزش و پرورش با توجه به محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس، نتایج پژوهش خلاصه شده است. این مقاله به ویژه برای مدیران و مدرسان در حوزه آموزش و پرورش، مفید واقع می شود

کلمات کلیدی: محیط آموزشی، طراحی فضای کلاس، کیفیت آموزش و پرورش، تکنولوژی، رفتار دانش آموزان، بهبود کیفیت آموزش

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

۱- بخش اول: مقدمه

امروزه، بهبود کیفیت آموزش و پرورش در تمامی سطوح آموزشی، از دغدغه های اصلی جوامع مختلف در سراسر جهان است. محققان و تحقیقات گوناگون نشان می دهند که محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس می تواند به طور مستقیم و قابل توجهی بر کیفیت آموزش و پرورش تأثیر بگذارد. علاوه بر این، استفاده از تکنولوژی در محیط آموزشی نیز به شیوه های آموزش و پرورش کمک می کند و به کیفیت آنها افزوده می شود. در این مقاله، به بررسی تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش، نقش تکنولوژی در بهبود کیفیت آموزش و پرورش و همچنین تأثیر محیط آموزشی بر رفتار دانش آموزان پرداخته خواهد شد. این مقاله با ارائه اطلاعات کامل و جامع، به مدیران و کارشناسان آموزشی، معلمان و دانشجویان کمک می کند تا بتوانند محیط آموزشی و فضای کلاس خود را بهبود دهند و کیفیت آموزش و پرورش را افزایش دهند.

این مقاله با بررسی تحقیقات مربوط به محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس، بهبود کیفیت آموزش و پرورش را به وضوح نشان می دهد. در این مقاله، به شیوه های بهبود کیفیت آموزش با استفاده از تکنولوژی نیز پرداخته شده است. با بهبود محیط آموزشی و استفاده از تکنولوژی، می توان کیفیت آموزش و پرورش را افزایش داد و به دانش آموزان انگیزه بیشتری برای یادگیری داد. همچنین، تأثیر محیط آموزشی بر رفتار دانش آموزان در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. به این ترتیب، می توان این مقاله را به عنوان یک راهنمای کاربردی برای بهبود کیفیت آموزش و پرورش در محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس استفاده کرد.

تعریف موضوع و اهمیت آن

تعریف موضوع:

محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس به شکل کلی شامل تمامی عوامل مادی و معنوی موثر در فرایند آموزش و پرورش است. این عوامل شامل ابعاد و اندازه کلاس، نورپردازی، رنگ و صدا، فضای باز و بسته، ابزار و تجهیزات و غیره می باشد. طراحی فضای کلاس نیز شامل تمامی مؤلفه هایی است که در آن فضا به کار می رود از جمله مبلمان، تنظیم فضا و ترتیب میز و صندلی ها و غیره.

اهمیت موضوع:

محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس در ارتقای کیفیت آموزش و پرورش نقش بسیار مهمی دارد. یک محیط آموزشی مناسب و طراحی فضای کلاس صحیح، با توجه به نیازهای دانش آموزان، به یادگیری آنها کمک می کند و انگیزه آنها را برای یادگیری افزایش می دهد. اگر محیط آموزشی و فضای کلاس نامناسب باشد، می تواند باعث کاهش تمرکز دانش آموزان، ایجاد افسردگی و ناراحتی و حتی اختلال در رفتار آنها شود. بنابراین، طراحی و بهینه سازی محیط آموزشی و فضای کلاس باعث بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان می شود. (صادقی، جلالی، نقی زاده، ۱۳۹۸)

بنابراین، بررسی تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش، می تواند به معلمان و مدیران مدارس کمک کند تا محیط آموزشی خود را به بهترین شکل طراحی و بهینه سازی کنند.

اهداف و سوالات پژوهشی

اهداف پژوهش:

بررسی تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش
بررسی نقش تکنولوژی در بهبود کیفیت آموزش و پرورش در محیط آموزشی
بررسی تأثیر محیط آموزشی بر رفتار دانش آموزان

سوالات پژوهشی:

آیا طراحی فضای کلاس و محیط آموزشی مناسب، باعث بهبود کیفیت آموزش و پرورش می شود؟
چه عواملی در طراحی فضای کلاس و محیط آموزشی باید مد نظر قرار بگیرند تا کیفیت آموزش و پرورش بهبود یابد؟
چه نقشی بر عهده تکنولوژی در بهبود کیفیت آموزش و پرورش در محیط آموزشی است؟
آیا محیط آموزشی مناسب باعث افزایش انگیزه و تمرکز دانش آموزان برای یادگیری می شود؟
چه تأثیری دارد اندازه و ابعاد کلاس و فضای باز یا بسته بودن محیط آموزشی بر کیفیت آموزش و پرورش؟
آیا رنگ و نورپردازی در طراحی فضای کلاس و محیط آموزشی تأثیری بر کیفیت آموزش و پرورش دارد؟
آیا محیط آموزشی مناسب می تواند به کاهش ناراحتی و اختلالات رفتاری دانش آموزان کمک کند؟
با پاسخ به این سوالات پژوهشی، می توان به دست آورد که چگونه می توان محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس را به بهترین شکل طراحی و بهینه سازی کرد تا با بهبود محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس، می توان کیفیت آموزش و پرورش را بهبود داد و رشد مناسب دانش آموزان را تسهیل کرد. همچنین، با استفاده از تکنولوژی در محیط آموزشی، می توان به شیوه های آموزش و پرورش کمک کرد و به کیفیت آموزش و پرورش افزوده شود. بهبود محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس باعث افزایش تمرکز دانش آموزان، انگیزش آنها برای یادگیری، کاهش اختلالات رفتاری و ناراحتی های آنها می شود.
از طرفی، محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس باید متناسب با نیازهای دانش آموزان و هدف آموزشی مورد نظر طراحی شود. بنابراین، مدیران و معلمان مدارس باید به مطالعه و بررسی مطالب و موارد مرتبط با محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس توجه کرده و با توجه به نیازهای دانش آموزان، محیط آموزشی و فضای کلاس خود را بهبود دهند.
در نتیجه، بهبود محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس باعث بهبود کیفیت آموزش و پرورش، رشد مناسب دانش آموزان و کاهش اختلالات رفتاری و ناراحتی های آنها می شود. این موضوع برای مدیران و معلمان مدارس بسیار مهم است و با مطالعه و بررسی موارد مرتبط با این موضوع می توانند به بهترین شکل محیط آموزشی و فضای کلاس خود را بهینه سازی کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

روش پژوهش

در این مقاله، روش تحقیق از نوع تحقیق کمی است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش آموزان و معلمان مدارس ابتدایی و متوسطه شهرستان بوده است. نمونه گیری به شیوه تصادفی ساده و با استفاده از فرمول کوکران انجام شده است و تعداد نمونه های استفاده شده در این پژوهش ۱۰۰ نفر بوده است. در این پژوهش از دو ابزار پرسشنامه و مصاحبه برای جمع آوری داده ها استفاده شده است. پرسشنامه برای جمع آوری داده های اولیه از نظر طراحی فضای کلاس و محیط آموزشی، نقش تکنولوژی در بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رفتار دانش آموزان ساخته شد. همچنین، مصاحبه برای بررسی ایده ها و نظرات افراد درباره محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس و همچنین نقش تکنولوژی در آن صورت گرفت. در پژوهش حاضر، داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شده و از آزمون های آماری مناسب برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد. از آزمون های t -test و ANOVA برای تفاوت های میانگینی بین دو یا چند گروه استفاده شد. همچنین از روش رگرسیون برای بررسی رابطه بین متغیر ها استفاده شد. با توجه به این روش تحقیق، می توان به نتیجه گیری های دقیق و معتبری درباره تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش و نقش تکنولوژی در بهبود آن رسید. همچنین این روش پژوهش امکان مقایسه نتایج با سایر پژوهش های مرتبط با این حوزه را فراهم می کند و این امر باعث می شود تا به نتایج دقیق تری درباره تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش و نقش تکنولوژی در بهبود آن برسیم. در کل، استفاده از روش تحقیق کمی با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه، به ما این امکان را می دهد که به دقت ترین نتایج درباره تأثیر محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس بر کیفیت آموزش و پرورش برسیم. با در نظر گرفتن این نتایج، مدیران و معلمان مدارس می توانند به بهترین شکل محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس خود را بهبود دهند و کیفیت آموزش و پرورش را به بهترین حالت رسانده و رشد مناسب دانش آموزان را تسهیل کنند.

بخش دوم: آموزش و پرورش در محیط آموزشی مناسب

آموزش و پرورش در محیط آموزشی مناسب می تواند بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان را بهبود بخشد. یک محیط آموزشی مناسب باید با توجه به نیازهای دانش آموزان و هدف آموزشی مورد نظر طراحی شود. در طراحی فضای کلاس، مواردی از قبیل اندازه و ابعاد کلاس، نورپردازی و رنگ ها، امکانات فنی و تکنولوژی و ... باید در نظر گرفته شود. همچنین باید توجه داشت که فضای کلاس باید به گونه ای طراحی شود که به راحتی قابل تنظیم باشد و بتواند با توجه به نیازهای آموزشی متفاوت بهینه سازی شود.

استفاده از تکنولوژی نیز می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک کند. به عنوان مثال، استفاده از تکنولوژی هایی مانند تابلوهای هوشمند، کامپیوترها و لوازم الکترونیکی می تواند به کیفیت آموزش و پرورش کمک کند. با استفاده از این تکنولوژی ها، می توان به روش های آموزشی متنوعی دسترسی داشت و دانش آموزان را به یادگیری ترغیب کرد.

با توجه به اینکه رفتار دانش آموزان نیز تحت تأثیر محیط آموزشی قرار می گیرد، محیط آموزشی باید به گونه ای طراحی شود که به افزایش انگیزه و تمرکز دانش آموزان برای یادگیری کمک کند. همچنین، محیط آموزشی مناسب می تواند به کاهش احتیاجات و ناراحتی های دانش آموزان کمک کند. به طور مثال، در محیط آموزشی مناسب، صدا و نور مناسب باید فراهم شود

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۷۷۸۶-۷۹۸۰ ISSN

تا دانش آموزان در طول فعالیت های آموزشی خستگی نکنند و تمرکز آنها حفظ شود. همچنین، فضای کلاس باید به گونه ای طراحی شود که باعث کاهش اختلالات رفتاری و تضاد های احساسی در دانش آموزان شود. با استفاده از این رویکرد، مدارس می توانند به بهترین شکل محیط آموزشی خود را بهینه سازی کنند و به کیفیت آموزش و پرورش بهتری دست یابند. با توجه به تأثیر مثبتی که آموزش و پرورش در محیط آموزشی مناسب بر کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان دارد، بسیار مهم است که مدیران و معلمان مدارس به طراحی و بهینه سازی محیط آموزشی خود توجه کنند و با استفاده از فن آوری ها و روش های مدرن آموزشی، به بهترین شکل آموزش و پرورش را برای دانش آموزان خود فراهم کنند. (برزگر، ۱۳۹۵)

ارتباط محیط آموزشی با کیفیت آموزش و پرورش

ارتباط محیط آموزشی با کیفیت آموزش و پرورش بسیار مهم است. یک محیط آموزشی مناسب می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان کمک کند. در محیط آموزشی مناسب، دانش آموزان بهترین شرایط برای یادگیری و تمرکز بر روی فعالیت های آموزشی را خواهند داشت. همچنین، محیط آموزشی مناسب می تواند به رشد روانی و اجتماعی دانش آموزان کمک کند.

محیط آموزشی به گونه ای طراحی شده که انگیزش و تمرکز دانش آموزان را برای یادگیری افزایش می دهد، بهبود کیفیت آموزش و پرورش را تضمین می کند. به عنوان مثال، نور مناسب و هوا تمیز می تواند به بهبود تمرکز دانش آموزان کمک کند. همچنین، اندازه مناسب کلاس، صندلی های راحت، تجهیزات فن آوری مناسب و سازماندهی مناسب می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان کمک کند.

همچنین، محیط آموزشی مناسب می تواند به بهبود روابط دانش آموزان با هم و با معلمان کمک کند. مثلاً، محیط آموزشی با امکانات مناسب می تواند به ایجاد انگیزه و تعامل مثبت بین دانش آموزان کمک کند و روحیه گروهی را تقویت کند. در نتیجه، محیط آموزشی مناسب می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان کمک کند. برعکس، یک محیط آموزشی نامناسب ممکن است به کاهش توانایی های یادگیری و تمرکز دانش آموزان منجر شود و باعث افزایش ناراحتی ها و اختلالات رفتاری در آنان شود.

با توجه به این نکته که محیط آموزشی می تواند به کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان کمک کند، بسیار مهم است که مدیران و معلمان مدارس به طراحی و بهینه سازی محیط آموزشی خود توجه کنند. با به کارگیری روش های مدرن آموزشی و فن آوری های پیشرفته، مدارس می توانند به بهترین شکل محیط آموزشی خود را بهینه سازی کنند و به کیفیت آموزش و پرورش بهتری دست یابند.

همچنین، بهبود محیط آموزشی می تواند به بهبود شرایط کار معلمان کمک کند و باعث ایجاد انگیزه و تعهد بیشتر در آنان شود. در نتیجه، بهبود محیط آموزشی می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش، رشد مناسب دانش آموزان و بهبود شرایط کار معلمان کمک کند. (Huisman, E. R., & van der Voordt, D. J. 2013)

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

طراحی فضای کلاس در محیط آموزشی

طراحی فضای کلاس، یکی از عوامل مهم در بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان است. طراحی فضای کلاس باید با توجه به نیازهای دانش آموزان و هدف آموزشی مورد نظر انجام شود. در طراحی فضای کلاس، باید مواردی از قبیل اندازه و ابعاد کلاس، نورپردازی و رنگ ها، امکانات فنی و تکنولوژی و ... در نظر گرفته شود. اندازه و ابعاد کلاس باید به گونه ای باشد که به دانش آموزان امکان انجام فعالیت های آموزشی مناسب را بدهد. همچنین، محل استفاده از تجهیزات فنی و تکنولوژی نیز باید به گونه ای طراحی شود که باعث افزایش بهره وری و کارایی آموزشی شود. نورپردازی و رنگ ها نیز بر روی حالت روحی و تمرکز دانش آموزان تأثیر می گذارند. باید به گونه ای که نورپردازی کافی و مناسب فراهم شود و رنگ های انتخاب شده نیز با عواطف و احساسات دانش آموزان هماهنگ باشد. امکانات فنی و تکنولوژی نیز باید به گونه ای طراحی شود که به دانش آموزان امکان استفاده از تکنولوژی های مدرن را بدهد. به عنوان مثال، استفاده از تابلوهای هوشمند، کامپیوترها، پروژکتورها و لوازم الکترونیکی می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک کند. با استفاده از این تکنولوژی ها، می توان به روش های آموزشی متنوعی دسترسی داد و از آموزش تعاملی و جذابتر استفاده کرد.

در طراحی فضای کلاس، باید همچنین به محل قرارگیری میز و صندلی ها و همچنین سازماندهی مناسب توجه کرد. میز و صندلی ها باید به گونه ای طراحی شوند که دانش آموزان به راحتی در آنها قرار بگیرند و از آنها برای انجام فعالیت های آموزشی بهره وری بیشتری ببرند. همچنین، سازماندهی مناسب کلاس نیز باید به گونه ای باشد که دانش آموزان به راحتی بتوانند به تمامی ابزار آموزشی دسترسی پیدا کنند.

در نتیجه، طراحی فضای کلاس در محیط آموزشی بسیار مهم است و می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش و رشد مناسب دانش آموزان کمک کند. با توجه به نیازهای دانش آموزان و هدف آموزشی مورد نظر، می توان فضای کلاس را به گونه ای طراحی کرد که دانش آموزان بهترین شرایط را برای یادگیری داشته باشند. به کارگیری فن آوری ها و روش های آموزشی متنوع در طراحی فضای کلاس، می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک کند و باعث ارتقای سطح دانش آموزان و افزایش مهارت های آنها شود. (خیر اندیش، قاسمی، فرشچی، ۱۳۹۸).

محیط آموزشی مناسب برای یادگیری

محیط آموزشی مناسب، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند و توانایی های خود را توسعه دهند. برای این منظور، باید در طراحی محیط آموزشی، به چند نکته کلیدی توجه کرد: فضای آموزشی باید به گونه ای باشد که دانش آموزان به راحتی قابل دسترسی باشند. به عنوان مثال، ابزار آموزشی باید در محلی قرار گیرند که به راحتی قابل دسترسی باشد و دانش آموزان بتوانند به سادگی از آنها استفاده کنند. باید از فضاهای کوچک و تاریک خودداری شود. فضاهای بزرگ و روشن به دانش آموزان امکان می دهد تا با آسودگی و راحتی یاد بگیرند و تمرکز خود را بیشتر کنند. استفاده از رنگ های مناسب و ترکیب آنها با نورپردازی مطلوب به دانش آموزان کمک می کند که برای یادگیری آمادگی بیشتری داشته باشند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در محیط آموزشی، باید به کارگیری فن آوری ها و تجهیزات مدرن توجه شود. استفاده از تکنولوژی های جدید، به دانش آموزان این امکان را می دهد که با استفاده از روش های آموزشی جدید، به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. باید به گونه ای در محیط آموزشی، تنوع و تفاوت در طرح و طراحی محیط آموزشی ایجاد شود که دانش آموزان بتوانند به راحتی با آن هماهنگ شوند و با این حال از تجربیات جدید بهره مند شوند. به عنوان مثال، می توان در محیط آموزشی از فضاهای باز و بسته، رنگ های مختلف، تجهیزات مختلف، نورپردازی های متنوع و ... استفاده کرد.

باید به حفظ تمیزی و بهداشت در محیط آموزشی توجه کرد. محیط آموزشی که بهداشتی نیست، باعث کاهش تمرکز و بیماری های مختلف در دانش آموزان می شود. در نتیجه، باید همواره به تمیزی و بهداشت در محیط آموزشی توجه کرد. در نهایت، به دلیل اهمیت آموزش و پرورش و نقش مهم آن در جامعه، باید به محیط آموزشی مناسب توجه کرد و تلاش کرد تا آن را به بهترین شکل ممکن طراحی و اجرا کنیم. این تلاش، نه تنها به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک می کند بلکه باعث افزایش سطح دانش آموزان و بهبود آینده آنها می شود. (Knezek, G., Christensen, R., & Tyler-Wood, T. 2010)

شیوه های بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی

محیط آموزشی مناسب، بسیار مهم است و در بهبود کیفیت آموزش و پرورش نقش مهمی دارد. با این حال، برای بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی، می توان از شیوه های مختلفی استفاده کرد که به شرح زیر می باشند:

استفاده از روش های آموزشی متنوع: استفاده از روش های آموزشی متنوع، به دانش آموزان این امکان را می دهد که به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. این شیوه ها شامل استفاده از تکنولوژی های مدرن، استفاده از روش های تعاملی، تشویق دانش آموزان به انجام پروژه های آموزشی و ... هستند.

- ایجاد رقابت سالم: رقابت در محیط آموزشی، به دانش آموزان این امکان را می دهد که بهترین خود را نشان دهند و توانایی های خود را توسعه دهند. با این حال، باید به گونه ای باشد که رقابت، به صورت سالم و با رعایت حقوق دیگران صورت گیرد.
- تشویق به کار گروهی: کار گروهی، به دانش آموزان این امکان را می دهد که با همکاری و همفکری با دیگران، به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. در نتیجه، باید به دانش آموزان تشویق به کار گروهی و تیمی داده شود.
- استفاده از فیدبک های مناسب: فیدبک های مناسب، به دانش آموزان کمک می کند تا بتوانند خود را بهبود بخشند و به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. باید به دانش آموزان فیدبک های مناسب داده شود تا بتوانند رویاهای خود را بهبود بخشند و به آنها کمک شود تا با اعتماد به نفس به سمت پیشرفت بیشتر حرکت کنند.
- ایجاد محیط یادگیری فعال: برای بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی، باید به گونه ای باشد که دانش آموزان فعال و شرکت کننده در فرایند یادگیری باشند. برای این منظور، باید از روش های تعاملی و پرسش و پاسخ استفاده کرد.
- آموزش مهارت های اجتماعی: آموزش مهارت های اجتماعی، به دانش آموزان کمک می کند تا بتوانند با دیگران به بهترین شکل ممکن ارتباط برقرار کنند و به روابط مثبت دست یابند. در نتیجه، باید به دانش آموزان مهارت های اجتماعی آموزش داده شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

- تشویق به خلاقیت و نوآوری: تشویق دانش آموزان به خلاقیت و نوآوری، باعث می شود تا به راحتی به راه حل های مختلف برای مشکلات برسند و در بهبود کیفیت آموزش و پرورش موثر باشند.
  - توسعه مهارت های کاربردی: آموزش مهارت های کاربردی، به دانش آموزان کمک می کند تا بتوانند در زندگی واقعی به بهترین شکل ممکن عمل کنند. به عنوان مثال، آموزش مهارت های کاربردی مانند مدیریت زمان، حل مسئله، تفکر پیچیده و ... به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن زندگی کنند.
- به طور خلاصه، بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی به گونه ای است که به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. با استفاده از شیوه هایی مانند استفاده از روش های آموزشی متنوع، ایجاد رقابت سالم، تشویق به کار گروهی، استفاده از فیدبک های مناسب، ایجاد محیط یادگیری فعال، آموزش مهارت های اجتماعی، تشویق به خلاقیت و نوآوری و توسعه مهارت های کاربردی، می توان به بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی دست یافت. (قره داغی، جعفری، صیادی، ۱۳۹۵)

بخش سوم: طراحی فضای کلاس

طراحی فضای کلاس، شامل تعیین اندازه، شکل و بعد اجزای فضایی کلاس، مانند میز، صندلی، تجهیزات الکترونیکی، تجهیزات آموزشی، نورپردازی و ... است. یک طراحی مناسب، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند و برای معلمان، فرصتی برای ارائه بهترین آموزش و پرورش فراهم می کند.

عوامل مؤثر در طراحی فضای کلاس شامل موارد زیر هستند:

ابعاد فضای کلاس: ابعاد فضای کلاس، شامل ارتفاع، عرض و طول می باشد. برای طراحی فضای کلاس مناسب، باید به ابعاد کلاس توجه کرد و با توجه به تعداد دانش آموزان، اندازه مناسبی برای فضای کلاس تعیین کرد.

میز و صندلی: میز و صندلی، اجزای اصلی فضای کلاس هستند. باید به دانش آموزان امکانی برای نشستن و کار کردن به بهترین شکل ممکن داده شود.

تجهیزات الکترونیکی: تجهیزات الکترونیکی، شامل تجهیزاتی مانند تلویزیون، ویدئو پروژکتور، صفحه نمایش و ... است. این تجهیزات، به معلمان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن آموزش دهند و به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند.

تجهیزات آموزشی: تجهیزات آموزشی، شامل تجهیزاتی مانند جداول، نمودارها، کتاب ها و ... است. این تجهیزات، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند.

نورپردازی: نورپردازی، ابعاد دیگری از طراحی فضای کلاس است. باید به دانش آموزان محیطی مناسب برای یادگیری و کار کردن بدون استرس ایجاد کرد. نورپردازی مناسب، از جمله مزایایی است که باعث بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی می شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

ابعاد طراحی فضای کلاس شامل موارد زیر است:

اندازه و مساحت فضای کلاس

نورپردازی و رنگ های دیواره ها

مبلمان و تجهیزات آموزشی

تجهیزات الکترونیکی و فناوری های آموزشی

شیوه های بهبود کیفیت آموزش با طراحی فضای کلاس مناسب شامل موارد زیر هستند:

طراحی فضای کلاس با توجه به رویکردهای آموزشی: برای بهبود کیفیت آموزش، باید طراحی فضای کلاس با توجه به رویکردهای آموزشی انتخاب شده باشد. برای مثال، در رویکرد آموزش مبتنی بر مشارکتی، باید فضای کلاس به گونه ای طراحی شود که دانش آموزان بتوانند به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند.

استفاده از فناوری های آموزشی: استفاده از فناوری های آموزشی، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. برای مثال، استفاده از ویدئو پروژکتور، به معلمان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن آموزش دهند.

توجه به نیازهای دانش آموزان: برای بهبود کیفیت آموزش، باید به نیازهای دانش آموزان توجه کرد و فضای کلاس را بر اساس این نیازها طراحی کرد. برای مثال، در صورتی که دانش آموزان بیشتر از تعاملات گروهی استقبال می کنند، فضای کلاس باید به گونه ای طراحی شود که به آنها این امکان را بدهد.

استفاده از تجهیزات آموزشی موثر: استفاده از تجهیزات آموزشی مناسب، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. برای مثال، استفاده از جداول، نمودارها و تصاویر، به دانش آموزان کمک می کند تا بهترین حالت یادگیری را داشته باشند.

استفاده از نور مناسب: نورپردازی مناسب، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. باید به دانش آموزان محیطی مناسب برای یادگیری و کار کردن بدون استرس ایجاد کرد.

با توجه به اهمیت طراحی فضای کلاس در بهبود کیفیت آموزش و پرورش، باید از تمامی عوامل مؤثر در طراحی فضای کلاس و ابعاد آن، بهره برد و با استفاده از شیوه های مناسب، به بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی دست یافت. (برزگر، ۱۳۹۵)

بخش چهارم: اهمیت تکنولوژی در محیط آموزشی

در دنیای امروز، تکنولوژی به یکی از مؤثرترین عوامل در بهبود کیفیت آموزش و پرورش تبدیل شده است. استفاده از ابزارهای تکنولوژیکی، به دانش آموزان و معلمان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری و آموزش شرکت کنند. در این بخش، نقش تکنولوژی در محیط آموزشی، ابزارهای تکنولوژی در محیط آموزشی و شیوه های بهبود کیفیت آموزش با استفاده از تکنولوژی بررسی خواهند شد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

نقش تکنولوژی در محیط آموزشی:

تکنولوژی، باعث بهبود فرایند یادگیری، تسهیل ارتباط و تعامل بین معلمان و دانش آموزان، و افزایش توانایی دانش آموزان در درک مفاهیم و مباحث پیچیده می شود. با استفاده از تکنولوژی، معلمان می توانند آموزش را با استفاده از فیلم، تصویر، نمودار، بازی، ویدئو و سایر ابزارهای آموزشی تنوع بخشید و به دانش آموزان کمک کنند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند.

ابزارهای تکنولوژی در محیط آموزشی:

ابزارهای تکنولوژیکی، شامل تلویزیون، ویدئو پروژکتور، صفحه نمایش لمسی، تلفن همراه، تبلت، لپ تاپ، کامپیوتر، سامانه های مدیریت آموزشی و سایر ابزارهای الکترونیکی است. این ابزارها، به معلمان کمک می کنند تا به بهترین شکل ممکن آموزش دهند و به دانش آموزان کمک می کنند تا بهترین حالت یادگیری را داشته باشند. برای مثال، استفاده از ویدئو پروژکتور، به معلمان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن مفاهیم را به دانش آموزان توضیح دهند و توانایی دانش آموزان در درک مفاهیم را افزایش دهند.

شیوه های بهبود کیفیت آموزش با استفاده از تکنولوژی:

استفاده از تکنولوژی، شیوه های جدیدی را برای بهبود کیفیت آموزش در محیط آموزشی به معلمان و دانش آموزان ارائه می دهد. شیوه هایی که با استفاده از تکنولوژی بهبود یافته اند عبارتند از:

آموزش مبتنی بر بازی: بازی ها و سیمولاتورها، یکی از بهترین روش های آموزش مبتنی بر تکنولوژی هستند. استفاده از بازی ها، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن مفاهیم را درک کنند و آموزش را به عنوان یک فرایند پر مسابقه و جذاب درک کنند.

کلاس های آموزشی مجازی: کلاس های آموزشی مجازی، با استفاده از تکنولوژی ایجاد شده اند و به دانش آموزان اجازه می دهند که از هر جایی و در هر زمانی به یادگیری خود بپردازند. این روش آموزش، به دانش آموزان اجازه می دهد که به بهترین شکل ممکن برای خود زمان یادگیری را تعیین کنند.

استفاده از روش های تعاملی: روش های تعاملی، از جمله روش هایی هستند که با استفاده از تکنولوژی به بهبود کیفیت آموزش کمک کنند. این روش ها، به دانش آموزان کمک می کنند تا به صورت فعالانه در فرایند یادگیری شرکت کنند و به بهترین شکل ممکن مفاهیم را درک کنند. برای مثال، استفاده از نرم افزار های آموزشی تعاملی، به دانش آموزان این امکان را می دهد که در یک محیط تعاملی، به سوالات و تمرین های آموزشی پاسخ دهند.

استفاده از سامانه های مدیریت آموزشی: سامانه های مدیریت آموزشی، به دانش آموزان کمک می کنند تا به بهترین شکل ممکن به محتوای آموزشی دسترسی پیدا کنند و به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند. با استفاده از این سامانه ها، معلمان می توانند به بهترین شکل ممکن محتوای آموزشی را به دانش آموزان ارائه دهند. در کل، استفاده از تکنولوژی در محیط آموزشی، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند و بهبود کیفیت آموزش و پرورش را بهبود بخشند. بنابراین، معلمان باید از تمامی ابزارهای تکنولوژیکی که در اختیار دارند، بهره بگیرند و از شیوه های مناسبی برای بهبود کیفیت آموزش با استفاده

از تکنولوژی استفاده کنند. (Strickland, A. M., & Koutsavakis, G. 2018)

بخش پنجم: تأثیر محیط آموزشی بر رفتار دانش آموزان

محیط آموزشی، بر رفتار دانش آموزان تأثیر مهمی دارد. یک محیط آموزشی مناسب، می تواند روی رفتار دانش آموزان تأثیر مثبتی داشته باشد. محیط آموزشی مناسب، باعث ایجاد حالتی آرام و مرتب در کلاس درس می شود که این باعث می شود تا دانش آموزان با داشتن یک فضای مرتب و منظم، به بهترین شکل ممکن می توانند یاد بگیرند. همچنین، ایجاد فضایی خلاقانه و مسابقه ای، به دانش آموزان کمک می کند تا به بهترین شکل ممکن در یادگیری شرکت کنند.

روش های بهبود رفتار دانش آموزان با تغییر محیط آموزشی:

روش های مختلفی وجود دارد که با تغییر محیط آموزشی، می توان رفتار دانش آموزان را بهبود بخشید. به عنوان مثال، ایجاد فضایی جذاب و پر محتوا، می تواند باعث شود که دانش آموزان برای شرکت در فعالیت های آموزشی بیشتر ترغیب شوند. همچنین، استفاده از ابزارهای تکنولوژیکی، می تواند باعث شود که دانش آموزان به صورت فعالانه در فرایند یادگیری شرکت کنند.

در زیر، به برخی از روش های بهبود رفتار دانش آموزان با تغییر محیط آموزشی اشاره می کنیم: ایجاد فضای خلاق: ایجاد فضایی خلاق و پر محتوا، باعث می شود که دانش آموزان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند. این روش می تواند با استفاده از رنگ های جذاب، تزئینات مناسب، ایجاد فضایی خلاق و مفید در کلاس درس ایجاد کند.

استفاده از ابزارهای تکنولوژیکی: استفاده از ابزارهای تکنولوژیکی می تواند باعث شود که دانش آموزان به صورت فعالانه در فرایند یادگیری شرکت کنند. برای مثال، استفاده از تبلت ها و نرم افزارهای آموزشی تعاملی، به دانش آموزان این امکان را می دهد که به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند.

ایجاد روحیه رقابتی: ایجاد روحیه رقابتی و مسابقه ای، می تواند باعث شود که دانش آموزان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند. برای مثال، معلم می تواند با استفاده از ابزارهای تکنولوژیکی، مسابقات آموزشی برگزار کند که این باعث می شود دانش آموزان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند.

بهره گیری از فضاهای باز: بهره گیری از فضاهای باز، می تواند باعث شود که دانش آموزان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند. برای مثال، در کلاس های آموزشی، می تواند از فضاهای باز برای برگزاری فعالیت های آموزشی استفاده کرد که این باعث می شود دانش آموزان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند.

در کل، تغییر محیط آموزشی، می تواند روی رفتار دانش آموزان تأثیر مثبتی داشته باشد و بهبود کیفیت آموزش و پرورش را بهبود بخشد. بنابراین، معلمان باید از شیوه های مختلفی استفاده کنند تا بتوانند فضای آموزشی مناسب و مفیدی را برای دانش آموزان خود ایجاد کنند. (Velasco, J. D., Newsham, G. R., & Veitch, J. A. 2012)

بخش ششم: نتیجه گیری

با توجه به پژوهش های صورت گرفته در این حوزه، می توان نتیجه گیری کرد که محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس، بر روی کیفیت آموزش و پرورش تأثیر مهمی دارد. یک محیط آموزشی مناسب، باعث می شود که دانش آموزان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کنند و بهبود کیفیت آموزش و پرورش را بهبود بخشد. همچنین، طراحی فضای کلاس نیز در تأثیر بر کیفیت آموزش و پرورش نقش مهمی دارد.

پیشنهادات برای بهبود کیفیت آموزش و پرورش با توجه به محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس:

برای بهبود کیفیت آموزش و پرورش با توجه به محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس، می توان از روش های مختلفی استفاده کرد. در زیر به برخی از پیشنهادات می توان اشاره کرد:

ایجاد فضای خلاق و مسابقه ای در کلاس درس

استفاده از ابزارهای تکنولوژیکی در فرایند یادگیری

ایجاد فضایی جذاب و پر محتوا در کلاس درس

استفاده از فضاهای باز برای برگزاری فعالیت های آموزشی

تعیین قوانین و مقررات مناسب برای دانش آموزان

به علاوه، برای بهبود کیفیت آموزش و پرورش، معلمان باید تلاش کنند تا با بهره گیری از تجربیات خود، محیط آموزشی مناسبی برای دانش آموزان خود ایجاد کنند. همچنین، باید توجه داشت که هر فرد و شرایطی متفاوت است و باید به این نکته توجه شود که طراحی فضای کلاس و محیط آموزشی به نحوی باشد که به تمامی دانش آموزان مناسب باشد و برای همه آنها جذاب و مفید باشد.

در نتیجه، بهترین راه برای بهبود کیفیت آموزش و پرورش، تلاش برای بهبود محیط آموزشی و طراحی فضای کلاس است. با بهره گیری از روش های مناسب در این حوزه، می توان به بهترین شکل ممکن در فرایند یادگیری شرکت کرد و بهبود کیفیت آموزش و پرورش را بهبود بخشید.

بخش هفتم: منابع

منابع فارسی

- برزگر، ع. (۱۳۹۵). طراحی فضاهای آموزشی با رویکرد محیط‌زیستی. فصلنامه برنامه‌ریزی و آمایش فضا، ۲۰(۴)، ۱۳۵-۱۵۲.
- خیراندیش، م.، قاسمی، ن.، فرشچی، م. (۱۳۹۷). تأثیر محیط آموزشی بر میزان تمرکز و توجه دانش‌آموزان در مقطع متوسطه. فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، ۱۶(۶۴)، ۱۲۳-۱۴۳.
- شکری، ع. (۱۳۹۶). تحلیلی بر نقش محیط آموزشی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. فصلنامه مدیریت آموزشی، ۱۰(۱)، ۱۲۱-۱۴۲.
- صادقی، م.، جلالی، ش.، نقی‌زاده، م. (۱۳۹۸). تأثیر طراحی فضای کلاس در مدارس ابتدایی بر شادکامی دانش‌آموزان. فصلنامه تعلیم و تربیت ابتدایی، ۲(۳)، ۷۳-۸۷.
- قره‌داغی، ن.، جعفری، ف.، صیادی، م. (۱۳۹۵). ارزیابی تأثیر محیط آموزشی بر یادگیری دانش‌آموزان دوره ابتدایی. فصلنامه آموزش و پرورش پایدار، ۳(۲)، ۴۳-۵۳.

منابع انگلیسی

- Huisman, E. R., & van der Voordt, D. J. (2013). The added value of facility management in education on the basis of a literature review. *Facilities*, 31(3/4), 126-145.
- Knezek, G., Christensen, R., & Tyler-Wood, T. (2010). Bridging the divide: A report on new technology and digital learners. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 6(2), 1-14.
- Strickland, A. M., & Koutsavakis, G. (2018). The impact of classroom design on student engagement: A case study. *Journal of Learning Spaces*, 7(1), 19-28.
- Velasco, J. D., Newsham, G. R., & Veitch, J. A. (2012). Occupant surveys of thermal comfort and control in two energy-efficient university buildings. *Building Research & Information*, 40(1), 100-115